

1. Quan điểm biên soạn

SGK *Mĩ thuật 1* được biên soạn:

- Theo định hướng đổi mới giáo dục phổ thông được thể hiện qua Nghị quyết 88 về đổi mới chương trình và SGK phổ thông của Quốc hội và Chương trình giáo dục phổ thông năm 2018, gồm Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể và Chương trình giáo dục phổ thông môn *Mĩ thuật*, chuyển từ mô hình giáo dục chú trọng truyền thụ kiến thức sang giúp cho HS hình thành và phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực.
- Bám sát các tiêu chuẩn SGK mới ban hành kèm theo Thông tư số 33/2017/TT-BGDĐT ngày 22 tháng 12 năm 2017 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.
- Bám sát nội dung giáo dục và yêu cầu cần đạt của Chương trình giáo dục phổ thông môn *Mĩ thuật*, ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Bên cạnh việc bám sát định hướng chung của Chương trình giáo dục phổ thông năm 2018, SGK *Mĩ thuật 1* được biên soạn có những đặc thù riêng, đó là:

- Chú trọng kết nối tri thức với cuộc sống.
- Thể hiện rõ nét đặc trưng của SGK dạy ngôn ngữ tạo hình, thị hiếu thẩm mỹ, tư duy sáng tạo theo mô hình phát triển phẩm chất và năng lực cho người học. Cụ thể, SGK *Mĩ thuật 1* có những điểm đổi mới nổi bật sau đây:
  - + Các kĩ năng của môn học *Mĩ thuật* như tạo hình 2D, 3D, trang trí, thảo luận, vận dụng làm đẹp trong cuộc sống,... được dạy học tích hợp trong một chủ đề. Tính chất tích hợp được thể hiện nhuần nhuyễn hơn SGK *Mĩ thuật* hiện hành. Đó là việc tuân thủ trình tự: những gì quan sát được từ cuộc sống xung quanh sẽ làm cơ sở cho khả năng tái hiện bằng các hình thức tạo hình như vẽ, nặn, xé dán,...; những sản phẩm *mĩ thuật* được tạo ra sẽ làm cơ sở cho hoạt động trao đổi, thảo luận; những kiến thức, kĩ năng được học sẽ được vận dụng để làm đẹp đồ vật trong cuộc sống. Cách tiếp cận này sẽ được triển khai xuyên suốt ở cả ba cấp học và sẽ được tích hợp theo hình thức và mức độ phù hợp với mục tiêu và phương pháp giáo dục của từng cấp học.
  - + Các nội dung giáo dục trong mỗi chủ đề được thực hiện dưới dạng các hoạt động theo một cấu trúc xác định. Những câu lệnh được sử dụng thể hiện yêu cầu mà HS cần phải thực hiện. Theo cách này, SGK *Mĩ thuật 1* có thể dùng để HS tự học, để cha mẹ hỗ trợ HS học tập và để GV thực hiện hoạt động dạy học.
  - + Các nội dung tạo hình – ứng dụng cũng như các kĩ năng vẽ, xé dán, trang trí, nặn, làm sản phẩm từ vật liệu tái sử dụng,... được đảm bảo thời lượng thực hiện Chương

trình cho HS tiểu học theo khung Chương trình môn Mĩ thuật của Bộ Giáo dục và Đào tạo nhằm khơi gợi hứng thú tìm tòi, khám phá cũng như bồi dưỡng khả năng tưởng tượng, sáng tạo của HS. Bên cạnh đó, sách chú trọng khai thác hiệu quả những giá trị nghệ thuật tạo hình từ di sản văn hoá nghệ thuật truyền thống để HS có thêm hiểu biết về bản sắc văn hoá của dân tộc mình.

- + Nội dung dạy học trong sách được chọn lựa phù hợp với khả năng nhận thức của HS, kết nối những gì được học với những gì đã biết theo nguyên tắc sư phạm: đi từ quy trình hướng dẫn mẫu có trong sách đến bước HS tự làm. GV có vai trò kiểm soát quá trình thực hành của cả lớp cũng như hỗ trợ từng HS trên tinh thần thừa nhận, tôn trọng sự khác biệt của mỗi cá nhân.
- + Các nội dung trong sách được biên soạn theo định hướng chủ đề trong chương trình môn học, có tính đến đặc điểm tiếp nhận, nhận thức của HS. Càng lên lớp trên, mức độ đáp ứng của HS sẽ càng được nâng lên. Theo cách này, các hoạt động học tập như: vẽ, xé dán, nặn, trang trí, thảo luận,... từng bước giúp HS có khả năng hình thành và phát triển năng lực chuyên môn của môn học Mĩ thuật. Thông qua đó, HS cũng được hình thành và phát triển các phẩm chất chủ yếu và năng lực chung được đề ra trong Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể.
- + Bên cạnh đó, SGK *Mĩ thuật 1* cũng chú trọng đến việc sử dụng nhiều ảnh chụp, tranh vẽ, sản phẩm thủ công,... có màu sắc hấp dẫn. Điều này là cần thiết, nhất là đối với HS nhỏ tuổi, bởi việc tạo hứng thú với môn học có tính bên vững chính là từ đối tượng của môn học. Theo đó, trong môn học này, sự hấp dẫn của sách phụ thuộc nhiều vào kênh hình. Vì thế, SGK lớp 1, lớp 2 sẽ chú trọng đầu tư chất lượng thiết kế và tranh, ảnh minh hoạ. Lên các lớp trên, vai trò của kênh hình giảm dần nhưng tính hấp dẫn của sách vẫn được chú trọng.

2. Cấu trúc nội dung

Tính hệ thống của SGK *Mĩ thuật 1* cũng chính là sự thống nhất trong cấu trúc của cả bộ sách, thể hiện ở bốn mục lớn: Quan sát – Thể hiện – Thảo luận – Vận dụng. Logic của bốn mục này được diễn giải như sau:

- *Quan sát* giúp HS tri nhận đối tượng thẩm mĩ (theo hướng dẫn của GV) và bước đầu chuyển hoá vào bên trong trí não HS.
- *Thể hiện* giúp HS chuyển hoá từ trí não bên trong ra hoạt động bên ngoài theo sự hiểu biết của cá nhân HS.
- *Thảo luận* giúp HS củng cố lại nội dung, mục tiêu cần đạt được của bài học.
- *Vận dụng* giúp HS sử dụng những kiến thức, kĩ năng trong bài học để giải quyết những vấn đề của cuộc sống liên quan đến môn học.

Tính hệ thống này còn giúp GV (thậm chí là nhà quản lý giáo dục) đánh giá, kiểm soát được quá trình lĩnh hội của HS. Cụ thể là:

- Đối với GV, nếu HS không thể hiện được đối tượng thẩm mĩ của bài học (mục 2) thì nguyên nhân là do hoạt động ở mục 1 (quan sát, phân tích) chưa tốt. Nếu HS thực hiện mục 3 không tốt chứng tỏ hoạt động ở mục 1, 2 triển khai chưa kĩ. Nếu HS thực hiện hoạt động ở mục 4 khó khăn chứng tỏ hoạt động ở mục 1, 2, 3 chưa được hiểu đúng và đủ. Điều này giúp GV có sự giúp đỡ, can thiệp kịp thời, linh hoạt với từng cá nhân HS.
- Đối với nhà quản lý giáo dục, khi dự giờ chỉ cần quan sát các hoạt động học tập của HS ở từng mục có thể biết GV đã tổ chức giờ dạy thành công hay chưa cũng như biết được HS có thực sự hiểu và tiếp thu hiệu quả bài học hay không.

3. Mức độ nội dung và cách trình bày

a) Các dạng bài trong sách

Vẽ cơ bản, SGK *Mĩ thuật 1* được thiết kế gồm hai dạng bài chính:

- Dạng bài hình thành khái niệm: các chủ đề 2, 3, 4, 5, 6.
- Dạng bài củng cố, vận dụng khái niệm đã học: các chủ đề 7, 8, 9.

b) Về mạch kiến thức - kĩ năng

- Đảm bảo kiến thức và kĩ năng ở ba lĩnh vực: tạo hình 2D - 3D, thủ công và thảo luận mĩ thuật (trong phạm vi, giới hạn của lớp 1 theo Chương trình môn học).
- Đảm bảo sự phát triển của đối tượng qua từng bài: nếu bước hai ở chủ đề 2, 3, 4, 5, 6 là tìm hiểu chủ đề qua tranh, ảnh,... thì chuyển thành bước một ở chủ đề 7, 8, 9.
- Ngoài những nội dung yêu cầu chuẩn kiến thức - kĩ năng, sách xây dựng quy trình thực hiện mẫu hoặc có gợi ý để HS căn cứ thực hiện.

c) Về cách trình bày

- Sách được trình bày theo kênh hình là chính, từ ảnh minh hoạ liên quan đến nội dung bài học đến hình vẽ minh hoạ cho những câu hỏi để HS lựa chọn.
- Ở học kì I, khi HS chưa biết chữ thì kênh chữ trong sách sẽ được GV đọc để HS trả lời.

4. Những điểm mới của SGK *Mĩ thuật 1*

SGK *Mĩ thuật 1* được biên soạn theo định hướng phát triển năng lực người học, giúp HS sử dụng một cách chủ động ngôn ngữ tạo hình và những chất liệu khác nhau để thực hiện những nội dung, yêu cầu cần đạt theo Chương trình môn học. Điều này được thể hiện qua hệ thống chín chủ đề, cụ thể là:

- Chủ đề 1: Hướng dẫn HS nhận biết và gọi tên các sản phẩm mĩ thuật, đồ dùng trong môn học và những đối tượng có thể tham gia vào hoạt động mĩ thuật.
- Chủ đề 2, 3, 4, 5, 6: HS nhận biết được một số yếu tố tạo hình trong mĩ thuật

và làm quen với việc sử dụng những yếu tố này trong thực hành sản phẩm mỹ thuật như: chấm màu, nét, hình cơ bản, màu cơ bản, khối cơ bản. Thông qua những nội dung này, HS được củng cố thêm một số kỹ thuật cơ bản trong thực hành sản phẩm mỹ thuật tạo hình và ứng dụng.

- Chủ đề 7, 8, 9: HS vận dụng những yếu tố tạo hình cơ bản đã học để thực hành sáng tạo sản phẩm mỹ thuật về những chủ đề có nội dung gắn gũi với mỗi cá nhân như: *Hoa, quả; Người thân của em; Em là học sinh lớp 1*, qua đó hiểu thêm về sự sắp xếp của những yếu tố tạo hình theo một số nguyên lý tạo hình cụ thể. Nhóm chủ đề này được biên soạn theo hướng giúp HS tăng cường, thúc đẩy khả năng ghi nhớ, quan sát, nuôi dưỡng trí tưởng tượng để từ đó hình thành nên khả năng tư duy, sáng tạo hình ảnh,...

Như vậy, căn cứ trên những mục tiêu, yêu cầu cần đạt trong Chương trình môn học Mỹ thuật lớp 1, cuốn sách này được biên soạn với những chủ đề cụ thể, theo chiều hướng tăng dần các nội dung phù hợp với khả năng nhận thức của HS lớp 1 cũng như khả năng tổ chức dạy học trong thực tiễn tại các cơ sở giáo dục.